

Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти: гостра дискусія

З

асідання Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти відбулося за участю представників Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (В. П. Головінов), представників Міністерства освіти і науки України (Т. М. Десятов), Науково-методичного центру професійно-технічної освіти (В. В. Паржницький), Львівського науково-практичного центру, керівників та наукових співробітників Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України.

Сказати, що дискусія була активно й зацікавленою, — недостатньо. Вона була бурхливою, гострою. Байдужих не було. Бо усім нам болять проблеми профтехосвіти, її доля в нашій державі.

Передусім зазначимо, що чимало висловлених пропозицій збігається з тим, про що йшлося на засіданнях інших відділень АПН України, зокрема, щодо: особливо важливої ролі АПН у нашій державі; інтелектуальної власності науковців АПН, захисту цього права; експериментальної роботи, чистоти експеримен-

ту; профільного навчання у старшій школі, наступності професійно-технічної та вищої школи.

Під час обговорення доповіді Президента АПН України В. Г. Кременя порушувався комплекс методологічних, науково-методичних, управлінських проблем, пов'язаних з розвитком профтехосвіти в нашій державі. Ми виходили з того, що успіх — це свято вчорашнього дня. Що досягнуто, то вже є реально. Ми ж обговорювали проблеми, які нам слід вирішувати в майбутньому:

- Впровадження результатів наукових досліджень. Як використати напрацьоване, як його видати, довести до кожного навчального закладу, як організувати перевірку ефективності розроблених концепцій, методик, рекомендацій?

- Необхідно визначити, куди рухатися далі у науково-методичному забезпеченні діяльності ПТНЗ різних типів.

Нині слід визначити пріоритетні напрями наукових досліджень з проблем професійної освіти і навчання відповідно до вимог Копенгагенського процесу та інтеграції України в європей-

ський освітній простір і забезпечити їх реалізацію у співпраці з Міністерством освіти і науки України, Українським аналітичним центром професійної освіти «Національна обсерваторія», провідними ПТНЗ та ВНЗ; навчання на виробництві; навчання незайнятого населення; навчання впродовж життя.

Потребує особливої уваги науково-методичне забезпечення становлення і подальшого розвитку функціонування психологічної служби в ПТНЗ. Інститут педагогіки і психології професійної освіти, відділ психології трудової і професійної підготовки (професор В. В. Рибалка) опрацював перспективні плани з цього напрямку.

Наступна проблема — це необхідність вирішення питання щодо дозволу на підвищення кваліфікації педагогічних працівників технікумів на базі Донецького інституту післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників АПН України. Адже нині ці заклади є «безпритульними».

Доцільно також увійти з пропозиціями до МОН України щодо стажування педагогічних працівників навчальних закладів профтехосвіти за професіями. На жаль воно не здійснюється впродовж останніх 14 років.

АПН має порушити клопотання щодо оплати науково-педагогічних працівників незалежно від типу навчального закладу й рівня акредитації.

Гостро обговорювалася проблема наступності в умовах неперервної професійної освіти. У зв'язку з цим необхідна більш активна участь науковців у розробці стандартів з урахуванням наступ-

ності. Доцільно ширше досліджувати проблеми теорії навчального плану, співвідношення компонентів у змісті професійного навчання та науково-методичного забезпечення практичної підготовки фахівців.

Члени Відділення наголосили на необхідності посилення уваги до зв'язку підготовки сучасного виробничого персоналу з економічними програмами. Про це йшлося у виступі академіка Г. Г. Філіпчука. Особливо важливим є обґрунтування в державних програмах блоку, пов'язаного з підготовкою виробничого персоналу для відповідних галузей промисловості, сільського господарства і сфери послуг. Перспективними дослідницькими проблемами є взаємодія з роботодавцями, розвиток соціального партнерства.

Члени Відділення та співробітники наукових підрозділів беруть активну участь у розробці Державної програми розвитку ПТНЗ до 2010 року та у науково-методичному забезпеченні розроблення нового переліку професій з урахуванням перспектив розвитку різних економічних галузей.

Відділення визнало за доцільне: Інституту педагогіки і психології професійної освіти разом з Інститутом засобів навчання здійснити спільні дослідження щодо психолого-педагогічного обґрунтування, створення і застосування в освітній практиці експериментальних комп'ютерно-орієнтованих психодіагностичних систем для професійного відбору і спрямування учнівської молоді.

Внесено пропозиції щодо удосконалення творчої співпраці

Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України з Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти у формуванні правничих засад функціонування професійної освіти.

З цією метою запропоновано створити при Відділенні (можливо, це варто зробити не тільки при Відділенні, а й при Президії АПН України) громадсько-наукову експертну раду з числа науковців і практиків для підготовки громадських ініціатив та здійснення громадсько-наукової експертизи законопроектів і стратегічних управлінських рішень.

Викликає занепокоєння те, що при фінансуванні Комплексної програми «Забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін» у 2005 р. знято фінансування на розроблення методичного забезпечення і на здійснення науково-методичного супроводу пілотного проекту з апробування новітніх засобів навчання.

І про назву системи профтехосвіти в нашій державі: якщо ми говоримо про Копенгагенський процес, про інтеграцію в західноєвро-

Василь Кремень відкриває загальні збори АПН України

пейському контексті, то не уникнемо того, щоб привести наш поняттєво-термінологічний апарат і назву цієї системи відповідно до термінології, визначеної міжнародними документами. Нині в розвинених країнах світу професійна освіта охоплює: підготовку виробничого персоналу в професійних училищах і коледжах; професійне навчання на виробництві, навчання і перенавчання безробітних, а також навчання впродовж життя.

Ми й надалі будемо спрямовувати свої зусилля на творче вирішення проблем підготовки кваліфікованих робітників у навчальних закладах різних типів, у різних педагогічних системах. Будемо допомагати нашій профтехосвіті у впровадженні результатів педагогічних і психологічних досліджень, у проведенні експериментальної роботи в ПТНЗ, піднесенні педагогічної майстерності викладачів і майстрів виробничого навчання, підготовці навчально-методичної літератури нового покоління.